

Methotrexaat bij sarcoïdose (longgeneeskunde)

Uw longarts heeft methotrexaat voorgeschreven voor de behandeling van sarcoïdose. Om dit medicijn goed te gebruiken, is het belangrijk dat u er een aantal dingen over weet. Lees daarom behalve deze folder ook de bijsluiter van de apotheek.

Het effect van methotrexaat

Methotrexaat (MTX) is een geneesmiddel dat als doel heeft de activiteit van sarcoïdose te verminderen. Methotrexaat kan de oorzaak van de ziekte niet wegnemen, wel kan het de ziekte onderdrukken. Daardoor verminderen de klachten. MTX behoort momenteel tot 1 van de meest effectieve middelen bij de behandeling van diverse reumatische ziekten, met name bij reumatoïde artritis (RA) en artritis psoriatica. Ook bij sarcoïdosepatiënten heeft de behandeling met MTX goede resultaten opgeleverd. Het kan 1 tot 3 maanden duren voordat u merkt dat methotrexaat begint te werken. Daarom wordt soms in het begin geadviseerd om naast MTX andere ontstekingsremmende middelen te gebruiken (bijvoorbeeld prednison). MTX kan worden toegediend in de vorm van tabletten of injecties. Als het bij u goed blijkt te werken, kunt u dit middel vele jaren gebruiken. Uw arts bespreekt met u hoe lang, in welke vorm en met welke dosering u dit medicijn krijgt voorgeschreven.

Vorbereiding

Bloedcontrole voor gebruik

Voordat u start met MTX wordt eerst een aantal onderzoeken verricht als uitgangswaarde om het effect van de behandeling later goed te kunnen beoordelen. Het is belangrijk om regelmatig uw bloed te laten controleren, waardoor eventuele bijwerkingen (lever-, nierfunctiestoornis, afwijkende aanmaak van bloedcellen) vroegtijdig kunnen worden opgespoord. Houdt u zich daarom goed aan de afspraken voor bloedcontrole.

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

Methotrexaat kan de vorming van ei- en zaadcellen nadelig beïnvloeden. Bovendien is het bekend dat het gebruik van dit medicijn tijdens de zwangerschap aanleiding kan geven tot miskramen en aangeboren afwijkingen. Daarom mag u geen methotrexaat gebruiken tijdens een zwangerschap. Vrouwen moeten minimaal 3 maanden voor een eventuele zwangerschap stoppen met het gebruik van methotrexaat. Bij een kinderwens dienen ook mannen minimaal 3 maanden vóór de beoogde zwangerschap van hun partner met methotrexaat te stoppen. Het is belangrijk om tijdens deze periode en tijdens het gebruik van methotrexaat een betrouwbaar anticonceptiemiddel te gebruiken. U mag methotrexaat ook niet gebruiken als u borstvoeding geeft. Indien u toch zwanger bent geworden onder het gebruik van methotrexaat neem dan contact op met uw longarts of huisarts.

Behandeling

Wijze van innemen

Methotrexaat wordt toegediend in de vorm van tabletten van 2,5 milligram of via onderhuidse injecties. De gebruikelijke dosering varieert van 7,5 milligram tot 30 milligram op één vaste dag per week. De overige 6 dagen van de week gebruikt u dus géén methotrexaat. De injecties kunnen door u zelf of iemand in uw omgeving worden toegediend. U krijgt spuitinstructies in het ziekenhuis. Tijdens deze instructies wordt precies uitgelegd hoe u zichzelf kan spuiten.

Almelo

Zilvermeeuw 1
Postbus 7600
7600 SZ Almelo

Hengelo

Geerdinksweg 141
Postbus 546
7550 AM Hengelo

 facebook.com/ZGTInfo

 twitter.com/ZGT_info

 linkedin.com/company/zgt

 youtube.com/user/ZGTInfo

 zgt.nl - zgt.nl/mijnzgt

Bewaar en gebruik de methotrexaat volgens de instructie van de verpleegkundig specialist, apothek en informatie van de fabrikant.

Bij gebruik van 8 tot 10 tabletten methotrexaat op de betreffende dag van de week, wordt aangeraden de dosis te verdelen over de dag (bijvoorbeeld indien u 8 tabletten per dag dient te gebruiken, neem dan 's ochtends 4 en 's avonds 4 tabletten in). Slik de tabletten tegelijk, tijdens of na de maaltijd met voedsel en drinken door. Elke week op dezelfde dag en op ongeveer hetzelfde tijdstip. Het is belangrijk dat u de tabletten niet breekt of kauwt, maar heel doorslikt. Als u in de loop van de dag dat u normaal de methotrexaat gebruikt, ontdekt dat u de tabletten of de injectie vergeten bent, gebruik deze dan uiterlijk dezelfde of de volgende dag. Ontdekt u het pas later in de week, sla dan uw tabletten of injectie voor die week over.

Om de kans op bijwerkingen door methotrexaat te verkleinen moet u naast de methotrexaat ook altijd foliumzuur, 5 milligram tabletten (=vitamine B11) gebruiken: meestal 1 keer per week 2 tabletten tegelijk innemen op een vaste dag 1-2 dagen na toediening van methotrexaat. Of dagelijks 1 tablet innemen met uitzondering van de dag van en eventueel ook na toediening van methotrexaat.

Bloedcontroles tijdens gebruik

Om eventuele stoornissen in de werking van de lever, nieren en in de aanmaak van het bloed in een vroeg stadium te ontdekken, zal uw longarts regelmatig uw bloed laten onderzoeken. Mochten er bij deze controles afwijkingen worden geconstateerd, dan wordt tijdelijk gestopt met het gebruik van methotrexaat of wordt de dosis verlaagd. Door regelmatig het bloed te laten controleren, kan een aantal bijwerkingen vroegtijdig worden opgespoord. Houdt u zich daarom goed aan de afspraken voor bloedcontroles.

Bijwerkingen

Bij het gebruik van MTX kunnen soms bijwerkingen ontstaan. Deze zijn bijna altijd van voorbijgaande aard na het verlagen van de dosis. Het komt zelden voor dat u definitief met het middel moet stoppen.

Meest voorkomend:

- Maag- en darmklachten, zoals een vol gevoel, misselijkheid, braken en diarree.
- Hoofdpijn en duizeligheid.
- Ontstekingen in het slijmvlies van de mond, zoals pijnlijke plekje.
- Stoornissen in de werking van de lever, hier merkt u meestal niets van (wordt meestal aangetoond bij bloedonderzoek).
- (Milde) haaruitval.

Soms voorkomend:

- Stoornissen in de bloedaanmaak, hierbij kunt u klachten hebben van keelpijn met hoge koorts, regelmatig bloedneus en blauwe plekken.
- Kortademigheid, hoesten en koorts ten gevolge van mogelijke overgevoeligheid voor MTX.

Zelden voorkomend:

- Huiduitslag;
- Hoofdpijn;
- Duizeligheid;
- Depressieve gevoelens;
- Verandering van de nierfunctie (meestal door combinatie met andere medicijnen, onder andere plastabletten);
- Verhoogde vatbaarheid voor infecties.

Waarschuwingen

- Neem contact op met uw longarts, verpleegkundig specialist of huisarts bij: koorts, koude rillingen, ernstige infectie, ernstig ziek zijn en bijwerkingen.
- Gebruik géén methotrexaat tijdens koorts of ernstige infectie.
- Gelijktijdig gebruik van methotrexaat met andere medicijnen zoals co-trimoxazol of trimethoprim is soms niet veilig. Informeer andere artsen die u

geneesmiddelen voorschrijven dat u methotrexaat gebruikt.

- Alcohol in combinatie met het gebruik van methotrexaat vergroot de kans op stoornissen in de werking van de lever. Neem daarom bij voorkeur de dag voor, de dag van en de dag na de methotrexaat geen alcohol in.

Overige aandachtspunten

Tandheelkundige ingrepen

Methotrexaat mag u in de periode voor, tijdens en na een tandheelkundige ingreep meestal blijven gebruiken. Informeer tijdig degene die de ingreep uitvoert dat u wordt behandeld met methotrexaat.

Geplande operaties

Methotrexaat kunt u meestal in de periode voor, tijdens en na een geplande operatie blijven gebruiken. Bij grote operaties of als u erg ziek bent kan uw longarts of diegene die de operatie uitvoert alsnog voor de zekerheid besluiten om methotrexaat tijdelijk te staken. Het is verstandig om uw longarts tijdig te informeren dat u een operatie moet ondergaan. Informeer tijdig degene die de operatie uitvoert dat u wordt behandeld met methotrexaat.

Reizen en vaccinaties (inenting)

Laat u niet vaccineren met een levend vaccin zoals reisvaccinaties. De grieprik en coronavaccinatie mogen wel en worden zelfs aanbevolen.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen, neem dan contact op met uw longarts of verpleegkundig specialist of bezoek onze website.

- Telefoonnummer polikliniek longziekten: 088 708 33 00.
- Website afdeling longziekten: zgt.nl/longgeneeskunde.

Check uw dossier op MijnZGT

MijnZGT is het patiëntenportaal van ZGT. U kunt op MijnZGT via uw computer, tablet of mobiel delen van uw medisch dossier inzien, persoonlijke gegevens checken, of bijvoorbeeld vragenlijsten invullen die wij voor u hebben klaargezet. Kijk voor meer informatie op: zgt.nl/mijnzgt.

Disclaimer

Deze patiëntfolder is een verkorte versie van de officiële bijsluiter en vervangt deze niet.